Bolgár HIREK
A magyarországi bolgárok kétnyelvű havilapja
2009. február

Цена 150 форинта •• Ára: 150 Ft

Български вести

Вестник на българите в Унгария

В БРОЯ
четете

95 години ДБУ

Бабинден

Трифон Зарезан

Дружество на българите в Унгария • 95 години

Историята

Първите български преселници градинари идват в Унгария през 1865 г. Само няколко години по-късно – през 1873 г. – в. „Газдашаги лапок“ споменава за 18 000 души сезонни работници, дошли да арендуват земи в цялата страна и работят на тях. Този голям наплив на българските зеленчукопроизводители, които за кратко време стават сериозен фактор в осигуряването на прясна продукция за големите промишлени центрове Будапеща, Мишколц и Печ, предизвиква оправдан интерес у редица унгарски учени, които посвещават изследвания на българското градинарство в началото на XX в. Български гурбетчии презимуват за пръв път през 1890 г., но масовото им усядане става по време на войните (1912-1918). Трайното установяване на български семейства води до създаване на органи за управление на общността. През 1914 г. е избран 17-членен организационен комитет, който да подготви основаването на българско дружество. Първата сбирка на комитета се състоява на 14 юли в Българо-унгарския ресторант на Димитър Димитров на ул. Лоняи 11. На това събиране е решено да се насрочи учредително събрание на 20 юли (н.ст. 2 август) – на традиционния празник Илинден. На уречената дата в Българското царско генерално консулство в Будапеща е подписан учредителен протокол, в който се казва, че „целта на дружеството е: да обедини всички живущи в Унгария българи; да въздействa на тях да останат за всякога в свръзка със старото си отечество; да пази общите им интереси; да създаде за минаващите през Унгария сънародници един дружелюбив сборен пункт за среща; да помага материално на изпадналите в нужда сънародници; да действа за сближението на българския народ с унгарския и да се грижи за създаването и поощрението на всякакви търговски и икономически връзки между Унгария и България“. От дружеството са изключени разисквания по политически и религиозни въпроси, така също и насърчаването на подобни цели“. За пръв председател на Дружеството на българите в Унгария е избран Лазар Иванов, който заема длъжността до смъртта си през 1928 г. Съставен е и списък на 170 членове учредители на дружеството, а имената в списъка са подредени според размера на дарението, предоставено на новосъздаденото дружество. От списъка може да се види, че са представени българите от цяла Унгария. На общото събрание се приема и Устав на ДБУ. Канцеларията и клуба на ДБУ се настаняват в отстъпения от Димитър Димитров апартамент на ул. Лоняи 11.

Само година по-късно, на 20 септември 1915 г. излиза първият – и последен – брой на в. „Маджаро-български преглед“, редактиран от секретаря на дружеството Стефан Гьоков. Малко по-късно, както и много други българи в Унгария, той е мобилизиран от българските власти и изпратен на фронта. Паметникът на българите, загинали по време на войните 1912-1918, се намира в гробището на ул. „Козма“, реставриран през 1999 от ДБУ и с дарението на Верка и Живко Живкови.

На 27 май 1916 г. е създадена Църковна община с председател Петър Хаджипетков, която година по-късно се преименува в Църковно-училищна община и се грижи за издръжката на Българското училище, започнало учебни занятия на 25 февруари 1918 г. в сградата на Общинското занаятчийско училище на ул. Лоняи 4.

Създаването на духовните центрове на българската общност – църквата и училището – е доказателство за мъдростта и далновидността на първите хора на общността. Легендарни са думите на Лазар Иванов: „Бъдещето се гради не само с мотика, а с вяра в Бога и с отворени очи. А очите се отварят с наука.“

Приблизително по това време и известният днес унгарски писател Шандор Мараи пише за българите: „Българите са спокойни и сериозни хора, лицата им, като всяко балканско лице, са като изваяни, малко мрачни, но мъжествени, имат дребни, подпухнали очи и мустаци като на сом. От всички се излъчва благоденствието на дребния собственик.“

На общото събрание на 21 май 1925 г. е приет Устав на българската православна църковно-училищна община, който дава израз на нарасналата роля на църквата в самоуправлението на общността. Създаден е смесен Духовен съвет, чийто председател винаги е изпратеният от България свещеник. Членовете на съвета се одобряват от Светия Синод, а основните му задачи са свързани със „съхраняването на семейния мир“. Членовете на Духовния съвет са едновременно и членове на Помирителния съвет. Задачата на Помирителния съвет е да решава споровете между българите и да пази единството на колонията. Решения му са били задължителни за всички българи в Унгария и не са подлежали на касация в унгарските съдилища. В Устава са определени и начините за надзор върху Църковно-училищния фонд, който от години събира дарения за постройка на черква и училище.

През 1925 г. Будапещенската столична община подарява на българската колония в Будапеща място за изграждане на църква и училище с пансион на ул. Вагохид 15. През юни 1932 г. идейните планове са готови. Предвидено е училището и пансионът да се построят във формата на буквата „П“, а в средата да се издига черквата. Проектът е дело на видния унгарски архитект Аладар Аркаи. По негови проекти са били построени вече седем църкви в Унгария. За създаването на българската църква той специално проучва българската църковна архитектура и създава сграда, която дълбоко се вписва в българската архитектурна традиция. Световната икономическа криза обаче обезценява събраната от българите сума и общността успява да вдигне само черквата.

В спомагателната постройка в двора на църквата продължително време (до построяването на БКД през 1957 г.) се помещава седалището на Дружеството на българите в Унгария.

Известно време за седалище на ДБУ е използвана сградата на ул. Маньоки 11 (в XI район на Будапеща), която е била дадена на българската общност с посредничеството на Българската легация. На 1 септември 1953 г. обаче тя е трябвало да бъде върната. Още същата година Будапещенския столичен съвет взема решение за даряването на парцел за строеж на ъгъла на ул. Вагохид и ул. Фехерхоло – точно срещу Българската църква. 445 семейства дарят огромната за времето сума от 3 125 000 форинта, от която е построен Културния дом на Дружеството на българите в Унгария, открит на 9 септември 1957 г. Седем години по-късно (през 1964 г.) Дружеството на българите в Унгария е отличено с ордена „Кирил и Методий, първа степен“. През 1977-1982 г. е направено разширяване на културния дом с хотел и ресторант, чието строителство е подпомогнато от България с проекти, архитекти, работници, мебели и т.н. В знак на благодарност дружеството предлага на предприятията и общините, подпомогнали строителството, възможността да ползват на бартерна основа хотелската база към културния дом. Така е създадена солидна база за материалната издръжка на дружеството и за културната дейност.

95 éves a Magyarországi Bolgárok Egyesülete

Történelmi áttekintés

Az első áttelepülő bolgár kertészek 1865-ben érkeznek Magyarországra. Néhány évvel később, 1873-ban a Gazdasági lapok című újság már 18 000 idénymunkásról tesz említést, akik földeket bérelnek az ország egész területén, és művelik azokat. A bolgár zöldségtermesztők tömeges beözönlése, akik rövid idő alatt a nagy ipari központok, Budapest, Miskolc és Pécs friss áruval való ellátásában meghatározó szerepet vállalnak, több magyar tudós érdeklődését is felkelti, akik a XX. század elején több kutatást szentelnek a bolgár kertészeknek. A bolgár vendégmunkások első ízben 1890-ben töltik a telet is Magyarországon, de tömeges letelepedésük a háborúk idejére (1912–1918) tehető. A bolgár családok végleges letelepedése szükségessé teszi a közösség vezetésével foglalkozó szervezetek létrehozását.

1914-ben megválasztanak egy 17 tagú szervezőbizottságot, amelynek az a feladata, hogy előkészítse a bolgár egyesület megalapítását. A bizottság első gyűlésére július 14-én Dimitar Dimitrov Lónyay u. 11. szám alatti Bolgár-magyar vendéglőjében kerül sor. A gyűlésen határozatot hoznak arról, hogy az alapító közgyűlést július 20-ra, Illés-napra (a régi naptár szerint augusztus 2-ra) tűzik ki. Az említett napon a budapesti Bolgár Cári Főkonzulátuson aláírják az alapító jegyzőkönyvet. A Magyarországi Bolgárok Egyesülete (MBE) első elnökévé Lazar Ivanovot választják meg, aki 1928-ban bekövetkezett haláláig tölti be ezt a tisztséget. Összeállítják a 170 alapító tag listáját, a neveket az újonnan megalakult egyesületnek nyújtott adományok nagysága alapján állítják sorrendbe. A listából kitűnik, hogy a Magyarország minden részén élő bolgárok képviseltetik magukat. A közgyűlésen elfogadják az MBE Alapszabályát. Az MBE irodája és klubhelysége a Dimitar Dimitrov által rendelkezésre bocsátott Lónyay u. 11. szám alatti lakásban kap helyet. Egy évvel később, 1915. szeptember 20-án jelenik meg a Magyar-Bolgár Szemle első – és egyben utolsó – száma, amelyet Sztefan Gjokov, az egyesület titkára szerkesztett. Nem sokkal később sok más Magyarországon élő bolgárhoz hasonlóan őt is mozgósítják a bolgár hatóságok és kiküldik a frontra. Az 1912-1918-as háborúkban elesett bolgár katonák emlékműve a Kozma utcai temetőben található, az emlékművet 1999-ben az MBE állította helyre, a költségekhez Zsivkov Zsivko és Verka adománnyal járult hozzá.

1916. május 27-én megalakul az Egyházközösség, első elnöke Petar Hadzsipetkov, majd egy évvel később Iskolai és Egyházközösségé alakul át. Ez az intézmény gondoskodik a Bolgár Iskola fenntartásáról, amely 1918. február 25-én kezdi meg a foglalkozásokat a Lónyay u. 4. szám alatti Kerületi Ipariskolában.

1925-ben Budapest Főváros Polgármesteri Hivatala a bolgár kolóniának ajándékozza a Vágóhíd u. 15. szám alatti telket, hogy ott építsék fel a templomot, valamint az iskolát és a diákotthont. 1932-re elkészülnek a tervek, amelyeket az ismert magyar építészmérnök, Árkay Aladár készítette el, A világgazdasági válság miatt azonban a bolgárok által összegyűjtött pénz inflálódik, és a közösségnek csak a templomot sikerül felépíteni.

A templom udvarán álló melléképületben van az MBE székhelye egészen 1957-ig, amikor a Bolgár Művelődési Ház felépül.

1953-ban a Budapest Főváros Tanácsa a bolgároknak ajándékozza a Vágóhíd utca és a Fehérholló utca sarkán, a Bolgár Templommal szemben elhelyezkedő teleket építési célra. 445 család adja össze az akkoriban hatalmasnak számító, 3 125 000 Ft-os összeget, amelyből felépül az MBE Művelődési Háza. A megnyitóünnepséget 1957. szeptember 9-én tartják. Hét évvel később, 1964-ben a Magyarországi Bolgárok Egyesülete megkapja a Cirill és Metód Érdemérem első fokozatát. 1977 és 1982 között szállodával és étteremmel bővítik ki a művelődési házat, az építkezést Bulgária mérnökökkel munkásokkal, bútorokkal stb. támogatja. Az MBE cserébe szálláskontingenst biztosít azon vállalatoknak és önkormányzatoknak, amelyek hozzájárultak az építkezés megvalósításához. Ez megteremti az anyagi alapot az egyesület fenntartásához és kulturális céljainak megvalósításához.

Бабинден 2009

На 18 януари в Българския културен дом се състоя традиционния Бабинден, на който се събраха близо 100 българки предимно от Будапеща, макар че имаше немалко гости и от провинцията. Тържеството започна с традиционното разиграване на обичая, на което „бабата“ пожела леко раждане на всички жени, а родените през 2008 г. малчугани бяха поздравени – бабата намаза бузките им с мед, за да са сладки и здрави и ги закичи с червен конец против уроки и за да порастат на момичетата дълги плитки, а на момчетата – мустаци и брада. Тази година в българската общност са се родили 10 малчугана, пет от тях родителите бяха довели на тържеството.

Родените през 2008 г. бебета:

1. Нина Стойчева
2. Ливия Тури
3. Дорка Гѐра
4. Надежда Йорданова
5. Фружина Чатари
6. Янтра Куруц
7. Шандор Тодор Бюди
8. Ангелос Иванов
9. Петер Шандор Барна
10. Хенрик Шитлер

Фолклорната група Зорница представи обичая баене против болест у дете, който бе разигран с чувство от участничките в състава. Един от вълнуващите моменти бе кулинарната изложба със състезателен характер. След продължително заседание журито в състав Емилия Атанасова, Красимира Тихова, Илияна Гомбаш, Андреа Гѐнат и Моника Тютюнкова обяви резултатите. Награди бяха раздадени в четири категории: предястие, основно ястие, десерт и българско национално ястие.

Предястие

1. Янтра Джагарова *(баница със спанак)*
2. Василка Дьомени *(шопска салата)*
3. Таня Ронаи *(софийска и варненска разядка)*

Основно ястие

1. Естер Новакова *(патладжан с кисело мляко)*
2. Естер Новакова *(пълнени чушки)*
3. Николина Нацкина *(мусака)*

Традиционно българско ястие

1. Светла Кьосева *(тиквеник)*
2. Цветана Тютюнкова *(козунак)*
3. Милка Христова *(питка)*

Десерт

1. Румяна Иванова *(панагюрска баклава)*
2. Василка Дьомени *(крем карамел със смокини)*
3. Естер Новакова *(кошница с орехи)*

Bábanap

A hagyományos bábanapi ünnepség január 18-án került megrendezésre a Bolgár Művelődési Házban, ahol közel 100 bolgár asszony gyűlt össze elsősorban Budapestről, bár vidékről is szép számmal érkeztek vendégek. Az ünnepség idén is a népszokás bemutatásával kezdődött, a „bába” könnyű szülést kívánt minden nőnek, a 2008-ban született apróságoknak az arcát pedig mézzel kente be, hogy édesek és egészségesek legyenek, és piros fonalat is tett rájuk szemmel verés ellen, és hogy a lányoknak hosszú hajfonatai, a fiúknak pedig hosszú bajszuk és szakáll-

luk nőjön. A tavalyi évben a bolgár közösségben 10 kisbaba született, akik közül a szüleik öt csöppséget hoztak el az ünnepségre.

A 2008-ban született babák névsora:

1. Sztojcseva Nina
2. Túri Livia
3. Gera Dorka
4. Nadezsda Jordanova
5. Csatári Fruzsina
6. Kurucz Jantra
7. Büdi Sándor Tódor
8. Ivanov Angelosz
9. Barna Péter Sándor
10. Schittler Henrik

A Zornica Hagyományőrző Egyesület eljátszotta a betegség elleni ráolvasás népszokását. Izgalmas pillanata volt az ünnepségnek az ételverseny győzteseinek kihirdetése.
A zsüri (Emilia Atanaszova, Kraszimira Tihova, Gombás Iliana, Tyutyunkov Mónika és Genát Andrea) hosszas mérlegelés után a következő sorrendet hirdette ki a négy kategóriában:

Előétel
1. Dzsagarova Jantra (spenótos banica)
2. Dömény Vaszilka (sopszka saláta)
3. Rónai Tánya (szófiai és várnai előétel)

Főétel
1. Novakov Eszter (padlizsán joghurttal)
2. Novakov Eszter (töltött paprika)
3. Nackina Nikolina (muszaka)

Bolgár étel
1. Kjoszeva Szvetla (tökös rétes)
2. Tyutyunkova Cvetana (kalács)
3. Hrisztova Milka (kenyér)

Desszert
1. Ivanova Rumjana (panagjuristei baklava)
2. Dömény Vaszilka (flan karamellöntettel és fügével)
3. Novakov Eszter (diós kosárkák)

Трифон Зарезан

На 1 февруари българите в Унгария отбелязаха своя патронен празник – Трифоновден. Тържеството, което се състоя – както всяка година – в двора на Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“, пред параклиса на Св. Трифон, започна със зарязване на лозата и поръсване за здраве. Не липсваше и червеното вино, а на старите стопани митрополит Тихон и отец Стефан закичиха венци от лозови клонки.

След светата божествена литургия, празникът продължи в Българския Културен дом, където по стара традиция в ресторанта се сервираше агнешка чорба и печено.
Следващите часове бяха на любителите на древната игра табла, които премериха силите си 12 участници и излъчиха победител. Тази година голямата награда спечели Валери Атанасов, на второ място излезе Пал Сьоке, а на трето – Димитър Куцаров.

Szőlőmetsző Trifon

Február 1-én a magyarországi bolgárok Szőlőmetsző Trifon napját ünnepelték. Az ünnepség – amely a hagyományokhoz híven a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom kertjében, a Szent Trifon Parókia előtt került sor –, a szőlő megmetszésével kezdődött. Nem hiányzott a vörösbor sem, és az idős gazdák fejére felkerült a szőlővesszőből font koronа is.
A templom után az ünnepség a Bolgár Művelődési Házban folytatódott, ahol a hagyományok szerint az étteremben báránylevest és bárányszültet szolgáltak fel.
Az ezt követő órák az ostábla kedvelőiké voltak: 12-en mérték össze az erejüket, hogy győztest hirdethessenek maguk közül. Idén a bajnokság fődíját **Valeri Atanaszov** nyerte, a második helyen **Szőke Pál**, a harmadikon pedig **Kucarov Dimiter** végzett.

Българи на филмовия преглед

На 40-ия годишен преглед на унгарското кино бяха представени и два филма с българско участие: в официалната програма на фестивала се състезава унгарско-холандско-българската копродукция „Прима Примавера“, а в придружаващата програма бе прожектирана друга една копродукция с българско участие „Светът е голям и спасение дебне отвсякъде“.
Филмът „Прима Примавера“ е с участието на българската актриса Весела Казакова в главната роля. За снимките Весела е научила цялата си роля на унгарски, въпреки че не знае езика. В тази трудна задача й помага Габриела Хаджикостова, която също изпълнява малка роля във филма. Той разказва за срещата на момиче, израснало в дом за деца, и аутист, които преминават през сума приключения, докато намерят пътя един към друг. Останалите роли се изпълняват от Андор Лукач, Джоко Росич, Еникьо Бьорчьок, Ержи Мате, Ева Шуберт и други.
„Прима Примавера“ е първият игрален филм на режисьора Янош Еделени.
Майката на Габор – който е на средна възраст, но по детски наивен – подготвя сина си за времето, когато нея вече няма да я има. При обир на една банка, майката умира и Габор е принуден да бяга с невинната „съучастничка“ в грабежа, отгледаната във възпитателен дом, двайсетгодишна Йоли.
Натоварени с полилей, който е предназначен за подарък на бабата на Габор, те тръгват да дирят убежище в нейната къща в Сърбия. Намират я в развалини, тъй като бабата продължава да живее единствено в рисунките и въображението на Габор.
В селското еврейско гробище попадат на бай Фери, в чието лице Габор разпознава своя възрастен приятел от детските години, когато е ходел при баба си. Всички те, заедно с преследващия ги на живот и смърт банков крадец, дават очертанията на приключението, в което двамата главни герои порастват и се помиряват със света и със себе си.

„Светът е голям и спасение дебне отвсякъде“ е направен по едноименния роман на нашумелия в Германия писател от български произход Илия Троянов. Филмът е копродукция на 4 държави – България, Германия, Словения и Унгария. Той бе прожектиран в придружаващата фестивала програма.
Филмите предстоят да бъдат пуснати по екраните.

Bolgárok a Filmszemlén

A 40. Magyar Filmszemlén két bolgár vonatkozású játékfilm is bemutatásra került.
A *Prima Primavera* c. filmben a főszerepet Veszela Kazakova bolgár színésznő játssza, aki magyar nyelven tanulta meg a szerepét, bár nem beszéli a nyelvet. A szövegtanulásban Hadzsikosztova Gabriella nyújtott neki segítséget, aki szintén szerepel a filmben. A további szerepekben Lukács Andort, Dzsoko Roszicsot, Börcsök Enikőt, Máthé Erzsit, Schubert Évát és másokat láthatunk. A *Prima Primavera* Edelényi János rendező első játékfilmje.
A film tartalmából: Gábort – középkorú, ám gyermeki ártatlansággal élő "kisfiát" – anyu kétségbeesetten készíti fel arra az időre, amikor ő már nem lesz. Anyu egy bankrablás során meghal, és Gábor a gyilkosság vétlen tettestársával, a nevelőotthonban felnőtt huszonéves Jolival menekülni kényszerül.
Egy ajándékul szánt csillárral felszerelkezve útnak indulnak a nagymama búvóhelynek kiszemelt szerbiai háza felé. Ám a ház romokban, hiszen a nagymama csak Gábor képzeletében és rajzaiban élt tovább.
A falu zsidótemetőjében ráakadnak Feri bácsira, akiben Gábor a nagymamánál töltött gyermeknyarak felnőtt barátját ismeri fel. Az ő segítségével és a megsemmisítésükre törő rablóval a sarkukban megkezdődik életre szóló kalandjuk, amely során mindketten felnőnek, és ki-ki békét köthet a világgal és önmagával.
A másik film, amely a filmszemle kísérőprogramjában került bemutatásra: *A világ nagy és a megváltás a sarkon túl ólálkodik* a bolgár származású, de Németországban élő író, Ilija Trojanov regénye alapján készült bolgár-német-szlovén-magyar koprodukcióban.
Mindkét film hamarosan látható lesz a mozikban.

15 години Рондо

На 29 януари, предаването Рондо по унгарската телевизия отпразнува 15 годишния си юбилей в Българския културен дом. Мястото бе избрано не случайно, тъй като първото предаване за многонационалното предаване е заснето именно на това място.
Предаването Рондо съдържа месечно 50-минутно магазинно предаване, за живота и културата на шест малцинства – арменци, българи, гърци, поляци, русини и украинци; както и месечно тематично предаване от 26 минути, в което се представя едно от споменатите малцинства.
На тържеството присъстваха ръководители на редакциите за малцинствени предавания, председателите на съответните републикански самоуправления, гости.
Предаването Рондо се излъчва всеки последен четвъртък от месеца по първа програма на Унгарската телевизия, с повторение по втора програма в понеделник.

Гласувайте за чудесата на света!

Белоградчишките скали са на четвърта позиция в своята категория „Пещери, скални образувания и долини“ в номинацията за определяне на „Новите седем природни чудеса на света“. Това съобщи за БТА Светла Димитрова, координатор на Инициативния комитет на кандидатурата на Белоградчишкия природен феномен. 261 са официално номинираните кандидати от 222 страни в света. На 7 юли т.г. ще приключи първият етап от гласуването, след който номинираните чудеса ще останат 77. След това предстоят още 2 етапа, след които кандидатите ще останат съответно 24 и накрая 7. Конкурсът ще приключи през 2011 година. България се състезава в категорията „Пещери, скални образувания и долини“ с уникалните Белоградчишки скали.
Гласуването може да се извърши на официалната страница на конкурса **www.new7wonders.com** и на сайта на Община Белоградчик **www.belogradchik-bg.net**.

15 éves a Rondó

Január 29-én az MTV Rondó c. adása fennállásának 15 éves jubileumát a Bolgár Művelődési Házban. A hely megválasztása nem volt véletlen: a soknemzetiségű műsor első adását itt vették fel 1994-ben.
Az 50 perces magazinműsor, amely a hó utolsó csütörtökjén látható (ismétlés: hétfő), bepillantást nyújt a Magyarországon élő bolgárok, lengyelek, görögök, örmények, ruszinok és ukránok életébe. A műsor egyfajta fórumot jelent a kis közösségeknek, bemutatja múltjukat, történelmüket, a jelen hétköznapjait és ünnepeit. Fontos feladatot tölt be az anyanyelvi kultúra ápolásában, hiszen a forgatott anyagok többsége az adott kisebbség nyelvén készül magyar feliratozással. Minden hónapban sugároznak egy 26 perces tematikus adást is, amelyben a felsorolt kisebbségek egyike kerül bemutatásra.
Az ünnepségre eljöttek a többi kisebbségi adások szerkesztői, valamint az érintett országos önkormányzatok elnökei is.

A világ csodái

Az épített örökségről szóló szavazás után 2009-ben a világ természeti csodáiról szavazhatnak a Föld lakói. A 261 jelölt között vannak a Belogradcsiki sziklaformációk is. Az előzetes szavazás 2009. július 7-ig tart, ekkor a New 7 Wonders alapítvány szakértőiből álló testület a 77 legtöbb szavazatot elnyert látványosság közül kiválasztják azt a huszonegyet, amelyre a szavazás végső fázisában lehet voksolni. A 21 döntős nevét 2009. július 21-én hozzák nyilvánosságra.
A szavazás meglehetősen hosszú lesz: 2010-ben és 2011-ben is tart még, s csak ekkor hozzák nyilvánosságra a nyertesek listáját. Bulgária a Barlangok, sziklaképződmények és völgyek kategóriában versenyez a csodálatos Belogradcsiki sziklákkal.
Szavazni a verseny hivatalos honlapján **www.new7wonders.com** és Belogradcsik város honlapján **www.belogradchik-bg.net** lehet.

Първи фотоконкурс и изложба на тема „България през моите очи“

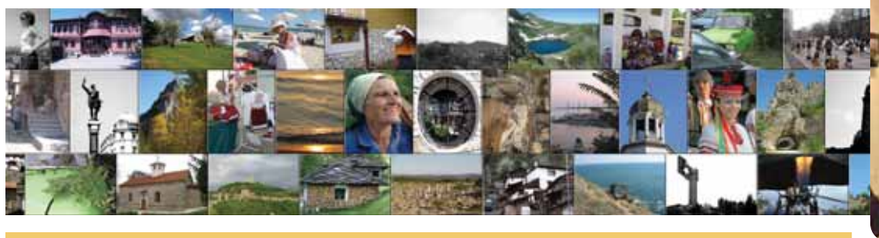

Фотоконкурсът на тема „България през моите очи“ бе обявен през м. май 2008 г. и организиран от Българския културен институт и Българското малцинствено самоуправление в XI столичен район „Уйбуда“ на Будапеща. Участниците подадоха снимки в следните три категории: пейзаж от България, български културно-исторически паметници и репортаж от България.
От подадените за конкурса снимки, журито определи общо 38 снимки, които бяха представени на изложба в галерията на Българския културен институт на 29 януари 2009 г. Изложбата откри фотографът Йордан Бебревски, а на откриването се състоя и връчването на наградите на победителите. Първите награди – двойка двупосочни автобусни билети Будапеща-София – бяха осигурени от Туринг ООД.

Фотоизложбата предложи на унгарската и българската публика многостранна визуална информация за днешна България. Фотоконкурсът може да се превърне в традиционно културно събитие на общността ни, ако се организира ежегодно. Съдържателната и красива фотоизложба може да се види до края на м. февруари 2009 г. в Българския културен институт, а след това ще бъде представяна и на други места.

Стоян Недялков

„Bulgária saját szemszögből”

Az első fotópályázat és fotókiállítás

A Bolgár Kulturális Intézet és a XI. ker. Újbuda Bolgár Kisebbségi Önkormányzat szervezésében 2008. májusában került meghirdetésre a *Bulgária saját szemszögből* c. fotópályázat. A pályázók három kategóriában pályázhattak: bolgár tájkép, bolgár kulturális és történelmi műemlékek, Bulgáriában készült riport ill. tudósítás.
A pályázatra beérkezett és a zsűri által kiválasztott 38 fotóból kiállítást rendeztek a szervezők, amelynek megnyitója 2009. január 29-én volt a Bolgár Kulturális Intézet galériájában. A kiállítást Bebrevszki Jordán fényképész nyitotta meg. A megnyitón kihirdették a nyerteseket és átadták a díjakat. Az első díjat – a két főre szóló retúr autóbuszjegyet Budapest-Szófia-Budapest útvonalra – a Touring Kft. biztosította a nyertes számára.
A fotókiállítás átfogó és többoldalú vizuális információt közvetít a jelenlegi Bulgáriáról a magyar és a bolgár közönség számára. A fotópályázat a bolgár kisebbség hagyományos kulturális eseményévé válhat, amennyiben minden évben megszervezésre kerül. A tartalmas és szép fotókiállítást 2009. február végéig lehet megtekinteni a Bolgár Kulturális Intézetben, és más helyszíneken is szeretnénk bemutatni.

Nedyalkov Stoyan

Български вести

Издание на Българското републиканско самоуправление, 1093 Будапеща, ул. Лоняи 41

Редакция
Андреа Генат (главен редактор), Моника Тютюнкова, Светла Кьосева
Отговорен издател
Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства в Унгария, СБС и на Българските самоуправления в IV, V, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XXI и XXIII район на Будапеща и във Фелшьожолца, Печ, Сегед, Халастелек, Дунахарасти, Дунакеси, Лорев, Мишколц, Дебрецен, Сигетсентмиклош, Ерд и Естергом.

Bolgár HIREK

A Bolgár Országos Önkormányzat (1093 Budapest, Lónyay u. 41) kiadványa

Szerkesztőbizottság
Genát Andrea (főszerkesztő), Kjoszeva Szvetla, Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó
Muszev Dancso

Megjelenik a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a FBÖ és a IV., V., VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVIII., XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Lórévi, a Miskolci, a Debreceni, a Szigetszentmiklósi, az Érdi és az Esztergomi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098
MS Mester Stúdió, Globe Print Nyomda

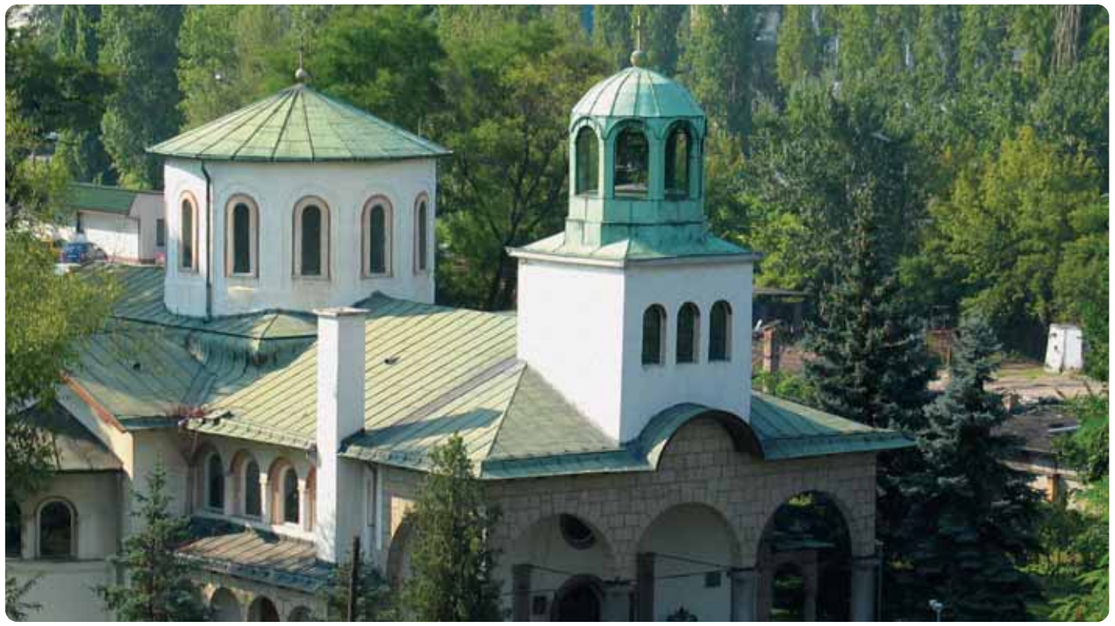

Православният карнавал

„Понеже всеки, който превъзнася себе си, ще бъде унизен; а който се смирява, ще бъде въздигнат“ (Лука 18:10-14). С тези думи завършва евангелското четиво в Неделята на митаря и фарисея. От втората седмица на февруари, в сряда и петък се блажи. Както се казва, това е „опаката“ седмица. С изненада обаче разбрах, че тази опака седмица всъщност е православният карнавал.

Бързата справка в любителската „Уикипедия“ показа, че има няколко хипотези за произхода на думата „карнавал“, но че според всички тях тя съдържа корена „carn“ от латинската дума за месо (caro, carnis). После следват общоизвестните обяснения, свързани с травестия, преобръщане на порядъка, маскарад и пр. Неизменно се подчертава, че карнавалът е характерен за католическите страни и че се празнува в последната седмица преди Поста, през който се ограничава веселието. Така се стига и до обяснението за компенсаторната роля на карнавала – хората „си отвземат“ от насладите (най-вече от телесните), от които за дълъг период ще се въздържат, а от някои – ще се лишат напълно. Оттук се прави извод и за великата премъдрост на карнавалната култура, която учи, че прекалено сериозното приемане дори и на най-сериозното, в т. ч. на духовната власт, на благочестието, на църковния и политически порядък, е не само нередно, но може да доведе и до грях.

Какво общо има обаче всичко това с отмяната на поста в сряда и петък и с четивото в Неделята на митаря и фарисея? Успях да свържа тези елементи, когато научих, че православният карнавал е именно през тази седмица и че отмяната на поста не се свежда до релакс преди голямото усилие, а е смислово свързана с евангелското четиво за преизпълнения с гордост и повърхностно благочестие фарисей и сърдечно съкрушения и смирен митар. От това не следва, разбира се, че православният карнавал е несъвместим с игровостта и с насладите. Не! Но очевидно в него е скрит замисъл, който е дори още по-премъдър от значението на онова, което следващите седмици ще се случи по улиците на Кьолн и Рио.

Всъщност Църквата ни подготвя за Поста. И четивото, и отмяната на обичайния пост през тази седмица са преди всичко напомняне, как трябва и как не трябва да постим. В никакъв случай не бива да се концентрираме върху външните форми на поста, и поради това, че го спазваме, да се преизпълваме с гордост и пренебрежение към онези, които видимо или привидно не спазват поста. Защото постът, казва ни Христос, е средство не за превъзнасяне, а за унизяване, не за въздигане, а за смиряване. Затова и православният карнавал не е просто преобръщане на външния порядък, а е покана за преобръщане на стереотипа, по който функционира собствения ни ум, на стереотипа, според който гледаме на себе си и на другите.

Чутото тази неделя е не игрова, а напълно сериозна и взискателна провокация към мярката, с която мерим света, себе си и хората около нас. Според Божията мярка съкрушеният и смирен грешник е неизмеримо по-достоен от формално изрядния пиетист, който не може да се издигне до височините на Божията радост, тъкмо защото не е познал бездната на богоизоставеността и съкрушението. Като израз на този парадокс на Божия промисъл Църквата, от своя страна, прилага парадоксална педагогика. Тя ни предлага да започнем подготовката за Поста, като отменя обичайния седмичен пост – не за да ни подтикне към невъздържание, а за да насочи окото на нашия ум към преобразяване.

Има много тънка и деликатна, типично Христова ирония в историята на митаря и фарисея. Като че ли този разказ ни поканва да се зарадваме и да се засмеем на „нестандартните“ критерии, по които Бог избира Своите приятели. Защото в повечето случаи ние избираме приятелите си по съвсем други критерии. Това е смях на удивление, който не заглушава, а усилва децибелите на гласа на нашата съвест. Пък ние и от собствен опит знаем колко ведро и благородно чувство за хумор притежават онези, които се вслушват в гласа на съвестта си.

Скептикът би възразил, че в начина, по който днес се живее Църквата, много нещо е наопаки и че на този фон отмяната на постните дни дори няма да се забележи. Сигурно е така, но нали залогът на нашата надежда е, тъкмо когато са рухнали градените от нас основи и подпори, Бог да ни удостои със Себе Си. Други вероятно биха се вдъхновили да пародират карнавално фарисейщината в църковния ни живот и корупцията в политическия такъв, използвайки конкретни персонажи, жестове и атрибути. Това е полезно, особено в моменти като настоящия, когато основателната критика по адрес на представители на църковната йерархия се обявява за проява на непослушание, а изнасянето на изобличаващи факти по адрес на висши управленци се цензурира и преследва. Ако обаче наистина искаме да имаме православен карнавал, трябва добре да вникнем в евангелското четиво в неделята на митаря и фарисея. Като пародираме популярни фигури и като преобръщаме карнавално църковните и политически йерархии, не бива да пропуснем нещо много важно: да пародираме самовлюбеното си благочестие и да преобърнем лъжливия ракурс на самовъзвеличаването. Така хем ще се веселим игрово, хем напълно сериозно ще се готвим за Поста.

Свилен Марков

Двери на православието (www.dveri.bg). Сайтът е създаден с благословението на Св. Синод на Българската православна църква като информационно пространство по въпросите на Църквата, Православието и християнския начин на живот.

ВЪЗПОМЕНАНИЕ

На 28.02.2009 г. се навършват
10 години
без скъпия ни съпруг,
баща и дядо

Живко
Петков
Живков

на 64 години

Отиде си! На никого не каза нищо!
Като звезда безмълвно паднала в нощта!
Остана само светлата ти диря,
да свети в нашите сърца!

От съпруга, синове, снахи
и внуци

Погребално обслужване "ПАМЕТ" тел. 052/60-44-77

Карнавална седмица в детската градина

Цялата седмица – от 9 до 15 февруари – в двуезичната българска детска градина бе посветена на подготовката за карнавала и на самото тържество, в което участваха деца, родители и учителките. Подготовката е започнала отдавна – с рисуване на маските, изрязването и оцветяването им.
За да бъдат въведени в този приказен свят, децата са слушали разкази за кукерите от пернишко и кюстендилско в България и за унгарските „бушо“ от Мохач. Вече знаят, че страшните маски се правят, за да бъдат прогонени болестите и злото. Още в срядата настроението е било повишено – това е денят на цветните лица, когато с безвредни бои всички са изрисувани. Всяко дете само си е избрало какъв герой иска да бъде, а рисуването на лицата е задача за учителките.
В четвъртък – упражняват игри за празника, който е на следващия ден – Петък13. На този ден всички още от сутринта се обличат с костюмите. Разнообразието е голямо: има спайдърмен, син рейнджър, рицари, войник, индианец, калинка, зебра и тигърче, принцеса с крила на пеперуда и невероятно красива испанка. Учителките и дойката са облечени като пирати. И веселието започва още преди обяд. За да е по-пълно преживяването групата от детската градита прави обиколка на класните стаи и се представя и пред учениците и учителите от Българското училище. Не закъсняват и игрите – надбягване с балони, ядене на понички, закачени на конец. В края на деня пристигат и родителите, които също са маскирани – сред тях има магьосници, лекарка, клоуни – и тогава започва общият празник. Сега вече децата могат да участват в игрите и състезанията заедно с родителите си и заедно да се радват на победата или да се посмеят над неудачите. Те са главно за бързина

и съобразителност. Например сглобяването на пъзел – децата носят частите от пъзела, а майката и бащата ги лепят. Цялото семейство е заедно, тук са и приятелите. Но има и математически задачи – Преброй правилно пръчиците!, където малките успяват да покажат, че са добри математици.
Накрая всички получават заслужена награда: родителите – картички с надпис „отличен“, а децата – цветни картинки.
След състезанията и игрите идва ред на танците и лакомствата, донесени от родителите.
Празникът е радост за всички и още дълго всеки ще си спомня как са яли понички, колко трудно е да вървят двама, прикрепяйки един балон, без да си служат с ръцете и колко хубаво е да танцуваш с татко и мама.
Затова не е случайно изказаното пожелание този празник да стане традиция в българската детска градина.

Farsangi hét a bolgár óvodában

A február 9 és 15 közötti hét a bolgár óvodában a farsangi előkészületekről szólt. A gyerekek maszkokat rajzoltak, vágtak ki és festettek ki, megismerkedtek a bolgár kukerek és a magyar busók népszokásaival, megtanulták, hogy a félelmetes maszkokat azért készítik, hogy elűzzék a rosszat és a betegségeket.
A hangulat már szerdán a tetőfokára hágott, amikor a gyerekek maguk választhatták ki, hogy fessék ki az arcukat az óvónénik. Csütörtökön a játékokat gyakorolták az ünnepségre, pénteken pedig eljött a várva-várt nap. A gyerekek már reggel jelmezbe öltöztek, volt köztük pókember, kék Ranger, lovag, katona, indián, katicabogár, zebra és tigris, pillangószárnyú hercegnő és gyönyörű spanyol lány. Az óvónénik és a dadus kalóznak öltöztek be. És a mulatság már délelőtt elkezdődött. A gyerekek körbejárták az iskolát, megmutatták magukat minden osztálynak és tanárnak. Majd következtek a játékok: versenyfutás léggömbbel, cérnára fűzött fánk evése. A nap végén a szülők is megérkeztek, akik szintén jelmezbe bújtak – varázslónak, orvosnak, bohócnak öltöztek-, és elkezdődött a közös ünnepség. A családi játékokban és vetélkedőkben a gyerekek szüleikkel együtt vettek részt. A végén mindenki megkapta a megérdemelt jutalmát, a szülők – ötös osztályzatot, a gyerekek pedig színes képeket. Ezután következett a tánc és a szülők által hozott finomságok elfogyasztása.
Az ünnep mindenki számára nagy öröm volt, a gyerekek még sokáig fognak emlékezni arra, hogy milyen nehéz megenni a felfűzött fánkot vagy egy léggömböt tartva együtt menni két gyereknek anélkül, hogy a kezüket használhatnák hozzá, és hogy milyen jó anyuval és apuval táncolni.
Ezért is kívánjuk, hogy ez az ünnep váljon hagyománnyá a bolgár óvodában.

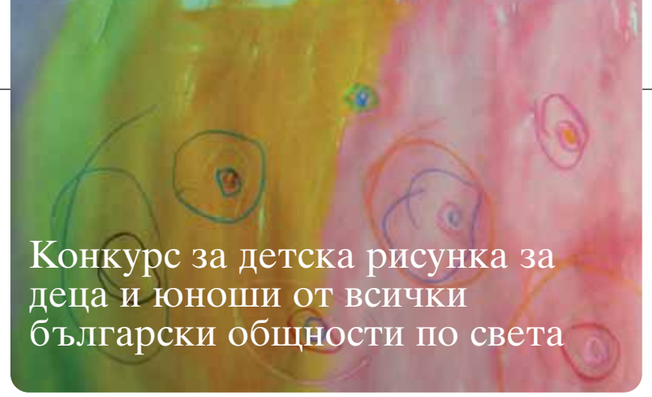

Конкурс за детска рисунка за деца и юноши от всички български общности по света

Млади приятели,

През 2009 г. Държавната агенция за българите в чужбина ще проведе деветото издание на Международния конкурс по изобразително изкуство „България в моите мечти“. По регламент, право на участие в него имат деца и юноши от всички български общности по света на възраст от 6 до 18 навършени години. Всеки участник трябва да изпрати не повече от две рисунки с размери до 35/50 см, като може да се използва всякаква техника: акварел, темперни бои, пастели, графика, флумастер, молив, колаж. Творбите не трябва да се паспартират и няма да бъдат връщани на авторите.

На гърба на всяка рисунка е необходимо да бъдат отбелязани четливо следните данни:
- лично и фамилно име на автора,
- точен адрес
- учебен клас и навършени години
- учебно заведение
- телефон на родителите /задължително/, и на българското училище, както и и-мейл за контакт.

Крайният срок за получаване на рисунките е **30 април 2009 г.**

Изпращайте вашите творби на адрес:
Държавна агенция за българите в чужбина
bul. Dondukov 2A, Sofia 1000, Bulgaria
(за конкурса за детска рисунка)

Класирането ще се извърши в три възрастови групи: първа група: от 6 до 10 г.; втора група: от 11 до 14 г.; трета група: от 15 до 18 г.

Резултатите от класирането ще бъдат обявени през втората половина на м. май 2009 г. Както всяка година отличените рисунки ще бъдат представени на специално организирана изложба в края на м. юли. Допълнително ще бъдат съобщени точната дата и мястото на проявата.

За допълнителна информация:
тел.: +359 2 935 06 62;
факс: +359 2 935 06 51
e-mail: k.dimitrova@aba.government.bg
Коянка Димитрова, координатор на конкурса

Пожелаваме ви успех! Очакваме с нетърпение и радост отново вашите рисунки!

Литературен конкурс за деца и юноши от Българските общности по света

Държавната агенция за Българите б чужбина обявява тринадесетото издание на

Детско-юношеския литературен конкурс Стефан Гечев 2009

на тема:
„ДА СЕ ЗАВЪРНЕШ В БАЩИНАТА КЪЩА…“ – КЪДЕ СЕ ЗАВРЪЩА БЪЛГАРИНЪТ, КОЙТО ЖИВЕЕ В ЧУЖБИНА?

Краен срок за получаване: **30. 4. 2009 г.**

Резултатите ще бъдат обявени след **15.5.2008 г.**

Каним да участват деца и юноши на възраст от 6 до 19 г. (от I до XII клас) от всички български общности в чужбина. Няма жанрови и видови ограничения - всеки участник може да напише върху тази тема есе, пътепис, разказ, стихотворение или жанрово неопределено съчинение.
Писмата с литературните творби трябва да съдържат следната информация за автора:

– лично и фамилно име
– точен адрес
– учебен клас и навършени години
– учебно заведение
– телефон и електронна поща за контакт.

Предпочитаме да ни изпращате вашите работи по електронната поща.
Ако това не е възможно, използвайте обикновената поща или факса.

Мария Гарева
Държавна агенция за българите в чужбина
Бул. „Дондуков“ 2а, София 1000 Bulgaria
Телефон: +359 2 935 06 57
Телефон/факс: +359 2 935 06 51
E-mail: m.gareva@aba.government.bg

Държавата плаща най-много за реклама на България... в България

Вместо да засили представянето на България като туристическа дестинация зад граница, за да спаси летния сезон, Държавната агенция по туризъм прие друг подход. Тя раздаде по-голямата част от парите за тв реклама на български медии. От заделените 8 млн. лв. 5.7 млн. отиват в наши телевизии и радиа. Едва 2.2 млн. лв. ще са за показване на клиповете по CNN и други чужди тв канали. Според шефа на агенцията Анелия Крушкова рекламната кампания е обърната към българите, за да останат повече средства в страната.

От една година насам Националният борд по туризъм, чийто председател е Красимир Гѐргов, настоява непрекъснато за увеличаване на държавните средства за реклама. Интересът на чужденците към българските курорти тревожно намалява. Записванията на руски туристи за лятото са с 30% по-малко, отколкото миналата година по това време. Спадът на скандинавския пазар е 50%, на немския – 25%, а на британския пазар – 15%.

За 2 години България усвои едва 0.3% от еврофондовете

За първите две години от членството си в ЕС България е използвала едва 0.28% от полагащите й се средства по Кохезионния и структурните фондове. За да може по-бързо да навакса изоставането си от останалите в Европейския съюз, страната ни разполага с почти 6.7 млрд. евро по тези фондове за периода 2007-2013 г. Но дори сега, в разгара на кризата, когато всяко евро е от полза, се оказва неспособна да ги оползотвори.

„Реално до българските фирми, общини, вузове, неправителствени организации и останалите ползватели са стигнали едва 80 млн. евро“, съобщи вчера Александър Божков, съпредседател на Центъра за икономическо развитие (ЦИР). Той уточни, че визира специално средствата от Кохезионния и структурните фондове. Става дума за колосалната сума от 8 млрд. евро, разчетени за периода 2007-2013 г. – 6.673 млрд. евро от европейската хазна плюс 1.345 млрд. евро от българския бюджет. Правителството напоследък отчита, че има рязко ускоряване по оперативните програми и вече са договорени проекти за 2 млрд. евро. „Но от договаряне до същинско използване на средствата има огромна разлика“, поясни Божков.

Продажбите на нови коли паднаха с 50%

През януари 2009 г. в България са продадени 2024 нови леки коли, което представлява спад от 50% в сравнение със същия месец на миналата година, съобщи автомобилният сайт Auto Press. През януари 2008 г. статистиката отчете 4039 продадени нови леки коли. Спадът е главоломен, като се има предвид, че от 2003 г. насам всяка година продажбите на нови моторни превозни средства в България се покачва с по 30%. Едва за миналата 2008 г. бе отчетено нарастване на този пазар само с 5% на годишна база. През януари 2009 г. у нас са продадени само 6 нови мотоциклета. През първия месец на годината увеличение има само в продажбите на автобуси и камиони – 270 спрямо 96 през януари 2008 г. Най-сериозно увеличение в този сегмент имат най-големите тежкотоварни камиони над 18 тона.

150 000 столичани пътуват с електронни карти

Новата услуга в градския транспорт на София – таксуване с електронна карта, става все по-масова. До момента бюрата на Столичната компания за градски транспорт са издали близо 150 000 електронни карти, съобщи шефът на новия център за градска мобилност Николай Костов. Центърът обедини в едно СКГТ и общинската фирма „Паркинги и гаражи“, като целта е по-ефективно управление на трафика и паркирането в града.

До края на март с електронни карти ще са всички пенсионери в столицата – близо 100 000 души, обясни Костов. Услугата става популярна и сред хората, които не ползват преференциални условия при пътуване. Както „Сега“ писа, валидиращи устройства за картите има само в тролеите и трамваите, но документът важи и за автобусите, защото контрольорите са снабдени с необходимите четящи устройства.

От този месец бюрата на СКГТ пускат и нов вид зареждане на картите – за брой пътувания. До момента картите можеха да се зареждат само по различните тарифи за определен брой месеци. „Пътникът може да зареди картата за даден брой пътувания, кратен на 5 или 10, по подобие на талоните с билети“, обясни Костов. В този случай обаче картата ще може да се ползва само в тролеите и трамваите.

14-годишните ще трябва да се прибират за Сънчо

Вечерният час на децата до 14 г. става 20 ч., а не както беше досега - 22 ч., предвиждат одобрените на второ четене промени в закона за закрила на детето. Глобата за родителите, които ги пуснат навън след този час, ще бъде до 500 лв.

Младежите до 18 г. пък нямат право да ходят сами на обществени места след 22 ч. Досега законът не правеше разграничение за възрастта, а предвиждаше само глоба до 300 лв. за родител, който остави само детето си до 16 г. на обществено място след 22 ч. Промените въвеждат и солена санкция за нехайните родители, които са оставили без надзор дете до 12 г. и с това са създали опасност за физическото и психическото му здраве – те ще отнасят глоба до 2000 лв. При рецидив санкцията нараства до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко административно наказание.

София ще има пълен кадастър догодина

Кадастралните карти за районите Люлин, Младост, Витоша, Панчарево, Сердика и Средец ще бъдат готови до 1-2 месеца, а пълната цифрова „картина“ за София ще е готова в края на 2010 г. Това съобщи вчера Цветен Боев, директор на Агенцията по геодезия и картография. Досега са изготвени карти за близо 15% от територията на България, които обхващат 5 млн. имота. Целият кадастър ще е готов през 2015 г. Преди две седмици официално стартира информационната мрежа „Кадстър и имотен регистър“ (www.icadastre.bg). Изваждане на скица на обект на кадастъра струва 40 лв., а справка за имот – 2 лв.

Боев съобщи, че ще бъде създадена и специална карта за Черноморието, която ще обхване всички населени места на 20 км от навътре от морето, природни забележителности и зоните по „Натура 2000“.

Az állam Bulgáriában reklámozza Bulgáriát

Az Állami Turisztikai Hivatal ahelyett, hogy Bulgáriát a határokon túl mutatná be mint turisztikai célt, hogy megmentse a nyári szezont, más utat választott. A reklámra fordítható 8 millió levából 5,7 milliót bolgár TV-kben és rádiókban sugárzott reklámokra fordított. A Hivatal vezetője szerint a reklámkampány azért szól a bolgárokhoz, hogy több pénz maradjon az országban.

Szófiának teljes telek-nyilvántartása lesz jövőre

2010 végére Szófiának teljesen kész lesz a digitális teleknyilvántartása. Jelenleg Bulgáriának mintegy 15%-áról van ilyen térkép, amely mintegy 5 millió ingatlant foglal magába. A teljes nyilvántartás 2015-re készül el.

Nemrégiben indult el az elektronikus telek-nyilvántartási szolgáltatása, amely a www.icadastre.bg honlapon érhető el. Telekrajz kikérése 40 levába, az ingatlanról szóló információ pedig 2 levába kerül.

Az új autók eladása 50%-kal esett vissza

2009 januárjában Bulgáriában 2024 új gépkocsit értékesítettek, ami 50%-os visszaesést jelent 2008 ugyanezen időszakához képest, amikor 4039 új autó talált gazdára. A visszaesés hatalmas, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy 2003 óta az új gépjárművek eladása Bulgáriában minden évben 30%-kal nőtt. 2009 első hónapjában csak autóbuszból és tehergépkocsiból adtak el többet, mint tavaly ilyenkor – 270-et az egy évvel ezelőtti 90-hez képest.

150 000 szófiai utazik elektronikus bérlettel

A szófiai városi közlekedés új szolgáltatását, az elektronikus bérletet egyre többen használják. Ezidáig 150 000 ilyen bérletet adtak el. Március végére az összes nyugdíjas, mintegy 100 000 fő elektronikus bérlettel fog utazni. A szolgáltatás azok körében is kedvelt, akik nem utaznak kedvezményes áron. Érvényesítő berendezés ugyan csak a villamosokon és a trolikon van, de az autóbuszokon is használható a bérlet, mivel az ellenőrök rendelkeznek leolvasó berendezéssel.

A 14 éveseknek haza kell érniük az esti mesére

A 18 év alatti korosztályra vonatkozó kijárási tilalmat vezetnek be Bulgáriában, amelynek célja a fiatalkori bűnözés visszaszorítása és a gyerekek ellen elkövetett bűncselekmények megelőzése. A 14 éven aluli gyerekek 20 óra után, a 14-18 év közötti fiatalok pedig 22 óra után nem léphetnek ki az utcára a gyermekvédelmi törvény módosítása szerint. A kijárási tilalom betartásáért a szülő felelős. A szabályok megsértéséért 500-tól 2000 leváig terjedő büntetés jár.

Опълченците на Шипка

11 август 1877

Нека носим йоще срама по челото,
синила от бича, следи от теглото;
нека спомен люти от дни на позор
да висне кат облак в наший кръгозор;
нека ни отрича историйята, века,
нека е трагично името ни; нека
Беласица стара и новий Батак
в миналото наше фърлят своя мрак;
нека да ни сочат с присмехи обидни
счупенте окови и дирите стидни
по врата ни още от хомота стар;
нека таз свобода да ни бъде дар!
Нека. Но ний знаем, че в нашто
недавно
свети нещо ново, има нещо славно,
що гордо разтупва нашите гърди
и в нас чувства силни, големи плоди;
защото там нейде навръх планината,
що небето синьо крепи с рамената,
издига се някой див, чутовен връх,
покрит с бели кости и със кървав мъх
на безсмъртен подвиг паметник
огромен;
защото в Балкана има един спомен,
има едно име, що вечно живей
и в нашта история кат легенда грей,
едно име ново, голямо антично,
като Термопили славно, безгранично,
що отговор дава и смива срамът,
и на клеветата строшава зъбът.

О, Шипка!
Три деня младите дружини
как прохода бранят. Горските долини
трепетно повтарят на боя ревът.
Пристъпи ужасни! Дванайсетий път
гъсти орди лазят по урвата дива
и тела я стелят, и кръв я залива.
Бури подир бури! Рояк след рояк!
Сюлейман безумний сочи върха пак
и вика: „Търчете! Тамо са раите!“
И ордите тръгват с викове сърдити,
и „Аллах!“ гръмовно въздуха разпра.
Върхът отговаря с други вик: ура!
И с нов дъжд куршуми, камъни
и дървье;
дружините наши, оплискани с кърви,
пушкат и отблъскват, без сигнал, без ред,
всякой гледа само да бъде напред
и гърди геройски на смърт да изложи,
и един враг повеч мъртъв да положи.
Пушкалата екнат. Турците ревът,
насипи налитат и падат, и мрът; -
Идат като тигри, бягат като овци
и пак се зарвъщат; българи, орловци
кат лъвове тичат по страшний редут,
не сещат ни жега, ни жажда, ни труд.
Щурмът е отчаян, отпорът е лют.
Три дни веч се бият, но помощ не иде,
от никъде взорът надежда не види
и братските орли не фърчат към тях.
Нищо. Те ще паднат, но честно, без
страх –
кат шъпа спартанци под сганта на
Ксеркса.
Талазите идат; всичките нащрек са!
Последният напън вече е настал.
Тогава Столетов, наший генерал,
ревна гороломно: „Млади опълченци,
венчайте България с лаврови венци!
на вашата сила царят повери
прохода, войната и себе дори!“
При тез думи силни дружините горди
очакват геройски душманските орди
бесни и шумещи! О, геройски час!
Вълните намират канари тогаз,
патроните липсват, но волите траят,
щикът се пречупва - гърдите остаят
и сладката радост до крак да измрът
пред цяла вселена, на тоз славен рът,
с една смърт юнашка и с една победа.
„България цяла сега нази гледа,
тоя връх висок е: тя ще ни съзре,
ако би бегали: да мрем по-добре!“
Няма веч оръжье! Има хекатомба!
Всяко дърво меч е, всякой камък -
бомба,
всяко нещо - удар, всяка душа - плам.
Камъне и дървье изчезнаха там.
„Грабайте телата!“ - някой си изкряска
и трупове мъртви фръкнаха завчаска
кат демони черни над черний рояк,
катурят, струпалят като живи пак!
И турците тръпнат, друг път не видели
ведно да се бият живи и умрели,
и въздуха цепят със демонский вик.
Боят се обръща на смърт и на щик,
героите наши като скали твърди
желязото срещат с железни си гърди
и фърлят се с песни в свирепата сеч,
като виждат харно, че умират веч...
Но вълни по-нови от орди дивашки
гълтат, потопяват орляка юнашки...
Йоще миг - ще падне заветният хълм.
Изведнъж Радецки пристигна със
гръм.
- -
И днес йощ Балканът, щом буря
зафаща,
спомня тоз ден бурен, шуми и
препраща
славата му дивна като някой ек
от урва на урва и от век на век!

Иван Вазов

Рецепта против кашлица

100 годишна рецепта от Николина Нацкина предавана от поколение на поколение в нейното семейство

1 шепа липов цвят, 2 глави лук нарязани с люспи, 1 лимон нарязан, 5-6 ореха счупени с черупките се варят в 2 литра вода, докато остане 1 литър. Прецеждаме отварата, по желание може да добавим мед или захар и пием на глътки.

Köhögés elleni recept

100 éves recept Nackina Nikolinától, amely a családjában nemzedékről nemzedékre száll

1 marék hársfavirágot, 2 fej héjával együtt apróra vágott hagymát, 1 feldarabolt citromot és 5-6 héjával együtt megtört diót 2 liter vízben felteszünk főni, és addig főzzük, amíg a víz fele elpárolog. A főzetet leszűrjük, ízlés szerint mézzel vagy cukorral ízesítjük, és kortyonként fogyasztjuk.

Баба Марта

Баба Марта
дойде вече,
слънце весело
припече.
И небето
се засмея,
радост нова
ни огрея.
Баба Марта
ни посети
с китка цвете
във ръцете...
На глава си
кат момиче
тя забола е
кокиче
и до него
минзухар –
наш добър
познайник стар.
Жабите
на речний бряг
я посрещат,
да и искат
кукуряк,
кукуряк!

Елин Пелин

Кокиченце, момиченце

Мое мъничко кокиче
с тънко нежно стъбълце
що дошло си толкоз рано
сам само самичко?
Аз дошло съм тук детенце
радост да ви известя,
че таз зима си отива
и пристига пролетта
Мое мъничко кокиче
с тънко нежно стъбълце
що дошло си толкоз рано
сам само самичко.

народна песен

Мартенички

Щъркеле, щъркеле,
завърти се наоколо!
Доведи си щърковците!
да ни вземат мартеничките,
Да докарат ново лято!
Ново лято – топло лято!
щъркеле, щъркеле,
Завърти се наоколо!

народна поезия

Баба Марта бързала

Баба Марта бързала,
мартеници вързала:
морави, зелени
бели и червени.

Първом на гората -
да листят листата.
И да дойдат всичките:
щъркелите, птичките,
първият певец,
Косер хубавец.

После на градините -
да цъфтят гиргините
и латинки алени,
и божури шарени.
Ябълки да зреят,
круши да жълтеят.

А пък на дечицата
върза на ръчицата
мартеници чудни
със ресни червени,
да са ранобудни,
да растат засмени

Йордан Стубел

Щъркел Шарен

Щъркел шарен, дългокрак,
я затракай трак-трак-трак.
Щъркел шарен, дългокрак,
я затракай трак-трак-трак.
Щъркеле, дългокрак,
я затракай трак-трак-трак.
Щъркеле, дългокрак,
я затракай трак-трак-трак.
Бягам в топла, аз, страна –
там намирам си храна.
Бягам в топла, аз, страна –
там намирам си храна.
На-на-на, на-на-на,
там намирам си храна.
На-на-на, на-на-на,
там намирам си храна.

И защо тук не стоя,
както ние у дома?
И защо тук не стоя,
както ние у дома?
Тра-ла-ла, тра-ла-ла,
както ние у дома.
Тра-ла-ла, тра-ла-ла,
както ние у дома.

Щъркел шарен, дългокрак,
я затракай трак-трак-трак.
Щъркел шарен, дългокрак,
я затракай трак-трак-трак.
Тра-ла-ла, хайде пак,
я затракай трак-трак-трак.
Тра-ла-ла, хайде пак,
я затракай трак-трак-трак.

народна песен

Приказка за Баба Марта

Живяла Марта със своите братя далеч в планината. Те носели едно име – Сечко. Само че единият наричали Малък Сечко, а другият – Голям Сечко. От високата планина те виждали и чували всичко, каквото става по земята. Усмихвала ли се Марта, погалвала и гадинки, и тревички. Стопляла с благата си усмивка, блестяло слънцето, прелитали весело птичките.

Веднъж една млада пъргава невеста подкарала овчиците си в планината, когато топлото слънчице огряло, птичките се обадили, та из тревица стоката си да попасе.

– Не извеждай, булка, ваклушите на паша, рано е! Скоро Сечко си отиде – думал й свекърът.

Преживял е много той и мъдро може да поучи. По слънцето познавал старецът кога ветрове ще завеят, по месецът разбирал кога дъжд ще завали, кога град ще бие, кога зла зима ще вилнее.

– Кърпикожусите цъфтят сега, снахо – топло й напомнил старецът. – Това е цвете лъжовно, не прецъфти ли, не му вярвай, кожухчето не сваляй!

– Е, тейко, какво ще ми стори Марта? Тя е жена и зло на жена не може да направи – казала снахата и подбрала овцете и козите нагоре към планината.

Дочула Марта тези думи и тежка мъка й домъчняла. Нищо че е жена, и тя може да покори слънцето като братята си, и тя има сила бури и хали да посее, и тя знае кога слънчев благодат да прати. Какво от това, че жена й думат!

Не минало много. Тъмни облаци надвиснали над планината. Ветрове безмилостно забрулили напъпилата гора, леден сняг зашибал, захванала люта зима. Сковала се земята, замлъкнали птиците, секнал ромонът на ручея.

Младата овчарка така и не се върнала вече. Тя останала вкаменена заедно с овчиците горе в планината.

Така останал обичаят да се правят мартеници от червена и бяла вълна, за да е радостна Баба Марта и да носи само добрини на хората.

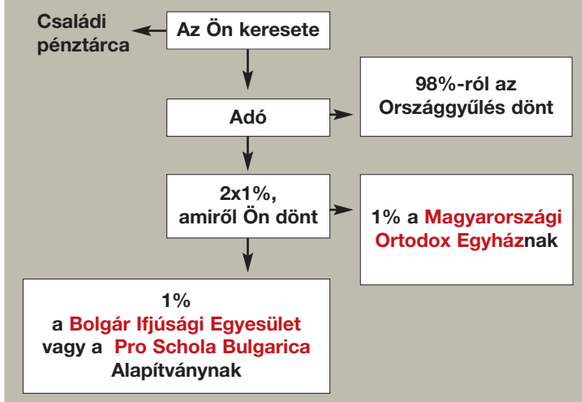

Egy százalék!

Önnek május 20-áig adóbevallást kell készítenie, melyhez a hivatalos nyomtatványokat ezekben a napokban kapja meg. Szeretnénk felhívni a figyelmét arra, hogy adóbevallásának első oldalán, a C ablak utolsó sorában jelezheti, hogy nyilatkozatot tesz adója kétszer egy százalékáról – a
Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház
(technikai szám: 0372), továbbá a
Bolgár Ifjúsági Egyesület
(18089154-1-41) illetve a
Pro Schola Bulgarica Alapítvány
(adószám: 18066184-1-42) javára.
Ne feledje, ha nem rendelkezik az 1%-okról, azok az állami költségvetésbe kerülnek, és sorsukról mások döntenek – Ön helyett!

Álláshirdetés

A HKTDC magyarországi képviselete a hongkongi vállalatok közép-kelet európai piacra jutását segíti elő sokrétű marketing kommunikációs tevékenységével, és azonnali belépéssel keres munkatársat bolgár referens munkakörbe. Magyar nyelvű önéletrajzát motivációs levéllel és a fizetési igény megjelölésével a hktdc1@profession.hu címre várjuk.
A www.profession.hu honlapon ugyanerről a munkakörről bővebben: http://profession.hu/hu/allas/267098

Покана

Българското самоуправление в XI. столичен район „Уйбуда“, Неделната детска градина и Български културен институт любезно канят Вас и децата Ви на

ПЪРВОМАРТЕНСКИ ПРАЗНИК
ЗА ДЕЦАТА „БАБА МАРТА“

на 1 март (неделя) 2009 г., от 10.00 часа
в Българския културен институт,
(VI. район Будапеща, бул. „Андраши“ 14.)

Програмата включва:
Посрещане на Баба Марта, закичване с мартеници, детска програма, изработване на мартеници, прожекция на детски филм и детски коктейл

Meghívó

A Budapest XI. kerületi Újbuda Bolgár Kisebbségi Önkormányzat,a Vasárnapi óvoda és a Bolgár Kulturális Intézet tisztelettel meghívják Önt és gyerekeit

Március elsejei
Baba Marta gyermekünnepségre

2009. március 1-én (vasárnap), 10.00 órakor
a Bolgár Kulturális Intézetben
(VI. ker. Budapest, Andrássy út 14.)

A műsor tartalma:
Baba Marta meglátogatja a gyerekeket, ajándékozás martenicákkal, gyerekműsor, martenicák készítése, gyerekfilm vetítése és gyerekkoktél

Покана

Българското републиканско самоуправление,
Дружеството на българите в Унгария и Българският културен институт

най-учтиво Ви канят
на тържество, посветено на националния празник на България

Трети март
по случай 131 години от Освобождението на България

Празникът ще се състои **на 3 март, вторник, от 18.00**
в Българския културен дом *(1097 Будапеща, ул. Вагохид 62).*

В програмата: Вокална формация **„Aqua Delia“** с диригент проф. Диляна Мичева

Концертите на «Аква Делия» са уникална смесица от черковнославянски песнопения, автентичен фолклор и западноевропейски мотиви. Формацията има осъществени редица записи в Българското национално радио, 12 самостоятелни филма в Българската национална телевизия, както и успешни концерти във Франция, Германия, Люксембург, Белгия, Италия и други европейски страни.

Тържеството се организира с подкрепата на Столичното българско самоуправление и Българските самоуправления във II, V и VIII район

Meghívó

A Bolgár Országos Önkormányzat, a Magyarországi Bolgárok Egyesülete és a Bolgár Kulturális Intézet

tisztelettel meghívja Önt

Bulgária felszabadulásának 131. évfordulója alkalmából,
Március 3., Bulgária nemzeti ünnepe
tiszteletére rendezett ünnepségre

Az ünnepségre **március 3-án, kedden 18.00 órakor** kerül sor
a Bolgár Művelődési Házban *(1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.)*

A műsorban fellép: a szófiai **Aqua Delia** énekegyüttes – vezényel: Diljana Micseva

Az Aqua Delia énekegyüttes koncertjei egyedi módon ötvözik az egyházi énekeket, az autentikus folklórt és a nyugat-európai motívumokat. Az együttesnek több felvétele van a Bolgár Nemzeti Rádióban, 12 önálló filmet vett fel róla a Bolgár Nemzeti Televízió, valamint nagy sikerű koncerteket adott Franciaországban, Németországban, Luxemburgban, Belgiumban, Olaszországban és más európai országokban.

Támogatók: a Fővárosi Bolgár Önkormányzat,
valamint a II., az V. és a VIII. kerületi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat

Туризъм

Огромни намаления за пътуващите до България и до която и да било точка на света!
От частни квартири до луксозни хотели.
Бюро в Харкан – 7815 Harkány Petőfi utca 6
Бюро в Будапеща – 1088 Rákóczi út 9.
тел: 06-1-328 0894
glarustours@glarustours.hu
www.glarustours.hu

Utazás

Óriási engedménnyel várjuk az utazni vágyókat Bulgáriába, és a világ bármely részére!
Magánszállástól a luxus szállodáig.
Harkányi iroda: 7815 Harkány, Petőfi utca 6.
Budapesti iroda: 1088 Budapest, Rákóczi út 9.
telefon: 06-1-328 0894
glarustours@glarustours.hu
www.glarustours.hu

Програмата •• Program

Български културен дом — Bolgár Művelődési Ház

месец март 2009 г. •• 2009. március

A rendezők a műsorváltoztatás jogát fenntartják. Az aktuális programról tájékozódjon a **www.bolgarok.hu** weboldalon.

3, вторник	18.00	*Гала-концерт* по случай 131 години от Освобождението на България **Концерт на хор «Аква Делия»** с диригент проф. Диляна Мичева Концертите на «Аква Делия» са уникална смесица от черковнославянски песнопения, автентичен фолклор и западноевропейски мотиви. Формацията има осъществени редица записи в Българското национално радио, 12 самостоятелни филма в Българската национална телевизия, както и успешни концерти във Франция, Германия, Люксембург, Белгия, Италия и други европейски страни.
4, сряда	17.00	Малко театро – *Театрално ателие*
11, сряда	18.00	*Киноклуб* – **Чия е тази песен** – документален филм на Адела Пеева. Може ли една песен да промени света и хората?... Необичайната история на една песен, за чието авторство претендират всички балкански народи и в която всички влагат своя интерпретация.
18, сряда	18.00	*Творчески клуб*
25, сряда	18.00	*Етнографски клуб*

3., kedd	18.00	**Gálakoncert** Bulgária felszabadulásának 130. évfordulója alkalmából – Az **Aqua Delia énekegyüttes koncertje** Az Aqua Delia egyedi módon ötvözi az egyházi énekeket, az autentikus folklórt és a nyugat-európai motívumokat. Az együttesnek több felvétele van a Bolgár Nemzeti Rádióban, 12 önálló filmet vett fel róla a Bolgár Nemzeti Televízió, valamint nagy sikerű koncerteket adott több európai országban.
4., szerda	17.00	Malko Teatro – **Színházi Műhely**
11., szerda	18.00	**Filmklub** – **Csia e tazi peszen**
18., szerda	18.00	**Alkotók klubja**
25., szerda	18.00	**Néprajzi klub**

Állandó programok

péntek 17.30
Bolgárnéptánc-oktatás

vasárnap 10.00-12.00
Játszóház gyerekeknek

minden hónap első szerdája, 10.00
Nyugdíjasklub

април •• április

1, сряда	17.00	Малко театро – *Театрално ателие*
8, сряда	18.00	Киноклуб – **„И господ слезе да ни види“** комедия по сценарий на Станислав Стратиев
12, неделя	10.00	*Цветница* – Св. божествена литургия
	11.00	концерт на хор Цветница от Варна в Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“
18,събота	23.30	*Възкресение Христово, Пасха* в Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“
19, неделя		*Възкресение Христово, Пасха*
	10.00	Света божествена литургия в Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“
15, сряда	18.00	*Литературно кафене*
22, сряда	18.00	*Творчески клуб*

1., szerda	17.00	Malko Teatro – **Színházi Műhely**
8., szerda	18.00	**Filmklub**
12., vasárnap	10.00	**Virágvasárnap** – Istentisztelet
	11.00	A várnai **Cvetnica kórus koncertje** a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban
15., szerda	18.00	**Irodalmi Kávéház**
18., szombat	23.30	**Húsvét** – a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban
19., vasárnap	10.00	**Húsvét** – Istentisztelet a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban
22., szerda	18.00	**Alkotók klubja**

важни адреси •• közérdekű címek

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-6560

Bolgár Országos Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4211

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
1062 Bp., Andrássy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv Templom
1097 Bp., Vágóhíd u. 15.
tel.: 215-0039

Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrássy út 14.
tel.: 269-4246

Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 474-0536, 474-0537

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 06 20 250-7339

Carevec Étterem és Hotel Rila
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-1797 és 216-1621